

КОЛЕКТИВНІ МОНОГРАФІЇ

1994

Соціально-трудоий потенціал: теорія і практика. У двох ч. / Долішній М.І., Злупко С.М. та ін. – К.: Наукова думка, 1994.

У книзі, що друкується у двох частинах, на основі тривалих економічних і соціологічних досліджень висвітлюються вузлові проблеми теорії та функціонування соціально-трудоого потенціалу в умовах розбудови Української держави і формування ринкової економічної системи. Увага акцентується на пошуках, обґрунтуванні і використанні нових парадигм організації соціально-трудоого потенціалу, виходячи з національних господарських традицій та здобутків світової економічної науки. Практичні аспекти соціально-трудоого потенціалу, мотивація праці аналізуються з урахуванням процесу впровадження серед населення України системи цивілізованих ринкових відносин, потреб у підвищенні мобільності, зайнятості, соціальної захищеності непрацездатних суспільних верств.

Для економістів, соціологів, працівників управлінських структур, ділових людей, викладачів, студентів і широкого читацького загалу.

Зміст

Частина 1

Передмова	3
Розділ I. Теоретичні засади визначення соціально-трудоого потенціалу і механізмів його функціонування	
1.1. Нові підходи до з'ясування суті трудоого потенціалу (М.І. Долішній, С.М. Злупко)	5
1.2. Сутність і складові соціально-трудоого потенціалу (М.І. Долішній, С.М. Злупко, В.В. Худо)	11
1.3. Соціально-економічний і мотиваційний механізм використання трудоого потенціалу (С.М. Злупко, Т.С. Злупко)	17
1.4. Демографічно-етнічна складова соціально-трудоого потенціалу регіону (М.І. Долішній, С.М. Злупко)	22
1.5. Використання національної господарської культури у формуванні та функціонуванні соціально-трудоого потенціалу (С.М. Злупко)	32
Розділ II. Соціально-трудоий потенціал регіону у системі територіальної організації суспільства	
2.1. Регіональні особливості відтворення соціально-трудоого потенціалу (М.І. Долішній, С.М. Писаренко)	39
2.2. Місце і роль соціально-трудоого потенціалу в територіальній організації суспільства (С.М. Писаренко, М.Д. Берко, З.Ф. Бринзя)	49

2.3. Критерії і показники оцінки соціально-трудового потенціалу (<i>С.М. Писаренко, С.Г. Сирота</i>)	58
2.4. Розвиток соціальної інфраструктури і раціональне використання соціально-трудового потенціалу села (<i>С.М. Писаренко, І.Ф. Коломієць, М.П. Мальська</i>)	62
Розділ III. Соціально-економічні проблеми трудовозбереження в умовах ринкових відносин	
3.1. Сучасна стратегія трудовозбереження та її пріоритети (<i>С.І. Бандур</i>).....	74
3.2. Вивільнення працівників і соціальні гарантії їх зайнятості в умовах формування ринку праці (<i>С.І. Бандур</i>)	80
3.3. Методологічні питання формування регіональної трудовозберігаючої політики в ринковій економіці (<i>С.І. Бандур</i>)	90
Розділ IV. Мобільність робочої сили в умовах ринкової економіки	
4.1. Роль мобільності робочої сили у процесі відтворення трудового потенціалу (<i>Л.К. Семів, Р.А. Семів</i>)	98
4.2. Мобільність робочої сили і ринкове регулювання мотиваційних механізмів праці (<i>Л.К. Семів, Р.А. Семів</i>)	109
4.3. Ринковий механізм активізації мобільності робочої сили (<i>Л.К. Семів, Р.А. Семів</i>)	121
Розділ V. Макроекономічне регулювання зайнятості на етапі формування ринкових відносин	
5.1. Зайнятість населення в умовах формування ринкових відносин (<i>М.І. Пітюлич</i>)	126
5.2. Зміна системи управління зайнятістю (<i>М.І. Пітюлич</i>)	131
5.3. Державне регулювання зайнятості на перехідному етапі (<i>М.І. Пітюлич</i>)	140
5.4. Трудовий потенціал України: відтворення, зайнятість, ринок праці, соціальний захист (<i>С.М. Злупко, В.П. Мікловда</i>)	153
Розділ VI. Використання трудового потенціалу в умовах нових форм господарювання	
6.1. Досвід роздержавлення і приватизації промислових підприємств (<i>М.А. Березовська, К.В. Вихованський, О.В. Пасічник</i>)	169
6.2. Нові форми господарювання і підвищення ефективності використання трудового потенціалу промислових комплексів (<i>М.А. Березовська, К.В. Вихованський, О.В. Пасічник</i>)	179
6.3. Вплив кооперації на активізацію трудового потенціалу (<i>М.А. Березовська, К.В. Вихованський, В.М. Вихованський</i>)	187
6.4. Акціонерні товариства й ефективне використання трудового потенціалу (<i>О.О. Маслак, Т.М. Одинець, Б.Я. Дацко</i>)	194
Розділ VII. Соціально-трудовий потенціал села	
7.1. Територіальні аспекти формування і регулювання трудового потенціалу АПК (<i>Р.Д. Фрис</i>)	200
7.2. Регіональні особливості реформування аграрного сектора (<i>С.М. Писаренко</i>)	216
7.3. Земельна реформа та її вплив на зайнятість населення (<i>Л.О. Шепотько</i>)	222

7.4. Особливості реалізації соціально-трудового потенціалу (<i>Є.Е. Сініцин, С.М. Писаренко</i>)	33
7.5. Організаційно-адаптивна мобілізація трудового потенціалу в умовах формування ринкових відносин (<i>Р.Д. Фрис, В.Г. Панчишин</i>)	242

Частина 2

Розділ VIII. Фізичне і психічне здоров'я та його вплив на розвиток соціально-трудового потенціалу

8.1. Медико-демографічні аспекти розвитку трудового потенціалу (<i>С.О. Цапок, Л.Я. Наконечна</i>)	3
8.2. Страхова медицина; реалії та перспективи (<i>Б.С. Мар'єнко</i>)	17
8.3. Соціально-психологічні аспекти реформування виробничої діяльності трудоких колективів (<i>Х.Р. Копистянська, В.Я. Бідак</i>)	26
8.4. Соціально-психологічні аспекти приватизації на промисловому підприємстві (<i>В.Я. Бідак, Б.С. Мар'єнко</i>)	40
8.5. Психологічні проблеми виробничого самоврядування (<i>Х.Р. Копистянська</i>)	49
8.6. Трудове самовизначення і використання трудового потенціалу (<i>І.О. Кулінич</i>)	63

Розділ IX. Інтелектуальні ресурси соціально-трудового потенціалу

9.1. Інтелектуальна власність і розвиток нації в умовах переходу до ринку (<i>С.Й. Вовканич, О.В. Григоренко, Л.Ф. Кошелюк-Кусій</i>)	71
9.2. Інформаційна мобільність нації – передумова розвитку інтелектуального потенціалу (<i>С.Й. Вовканич</i>)	83
9.3. Інтелігенція – носій і генератор інтелектуальної власності (<i>П.Ю. Співак, С.Й. Вовканич, Л.Ф. Кошелюк-Кусій</i>)	96
9.4. Інтелектуальна еліта й інтегральна формула державотворення (<i>С.Й. Вовканич</i>)	100
9.5. Соціальний захист інтелігенції (<i>Т.С. Порошина</i>)	109
9.6. Молодь та проблеми інтелектуалізації суспільства (<i>Л.Ф. Кошелюк-Кусій, О.В. Григоренко, М.В. Вачевський</i>)	116
9.7. Культура та її територіальна організація в системі відтворення соціально-трудового потенціалу (<i>У.Я. Садова, Л.Т. Шевчук, В.К. Євдокименко</i>)	123

Розділ X. Організація управління соціально-трудохим потенціалом

10.1. Методологічні аспекти управління розвитком трудового потенціалу (<i>Н.А. Тімова</i>)	133
10.2. Державне управління трудовим потенціалом у перехідний період (<i>Н.А. Тімова</i>)	138
10.3. Фактори розвитку трудового потенціалу (<i>Н.А. Тімова</i>)	148
10.4. Інформаційне забезпечення управління зайнятістю населення (<i>Н.А. Тімова, І.В. Чемерис</i>)	163
10.5. Вплив процесів демократизації управління і антимонопольної політики на ефективне використання трудового потенціалу (<i>М.І. Долішній, Р.Д. Фрис, І.Ф. Завійський</i>)	167
10.6. Проблеми кадрового потенціалу науки (<i>Р.Д. Фрис</i>)	182

10.7. Методичні рекомендації щодо організації роботи служби зайнятості (<i>Н.А. Тімова</i>)	193
Висновки (<i>М.І. Долішній, С.М. Злупко</i>)	205
Примітки	207

1995

1996

1997

Рекреаційно-туристичний комплекс України / Відп. ред. М.І. Долішній. – Львів: НАН України. Ін-т регіональних досліджень, 1997. – 259 с.

У монографії висвітлюються питання, пов'язані із сучасним становищем у рекреаційно-туристичній галузі господарства України. Подана методика оцінки рекреаційно-туристичних ресурсів як необхідної умови переходу галузі на нові економічні відносини. Розглядаються питання, пов'язані з якісною та кількісною характеристикою рекреаційно-туристичних ресурсів та їх просторовим розміщенням по Україні. Значна увага приділена питанням переходу рекреаційно-туристичного господарства України на ринкові відносини. Показано значення рекреаційно-туристичної індустрії у зміцненні економіки України. Проведений аналіз рекреаційно-туристичного потенціалу Закарпатської області як одного з основних рекреаційних регіонів України.

Розрахована на спеціалістів, зацікавлених питаннями рекреації та туризму, працівників управлінських структур, науковців, студентів.

Рецензенти

Козоріз М.А. д.е.н., проф.

Оксанич О.Е. д.е.н., проф.

Затверджено до друку вченою радою Інституту регіональних досліджень НАН України.

ISBN 966-02-0271-7

ЗМІСТ

Вступ	5
I. Рекреаційно-туристична діяльність як соціально-економічне явище	
1.1. Передумови становлення рекреації і туризму	9
1.2. Соціально-економічна суть і особливості освоєння рекреаційних ресурсів	21
1.3. Світовий досвід організації рекреаційно-туристичної діяльності	33

2.	Рекреаційно-туристичні ресурси та їх економічна оцінка	
2.1.	Аналіз методів комплексної оцінки рекреаційних територій	51
2.2.	Методика комплексної оцінки потенціалу рекреаційних територіальних систем	60
2.3.	Економіко-математична модель оцінки ефективності використання рекреаційних ресурсів	75
3.	Рекреаційно-туристичні ресурси України та проблеми їх використання	
3.1.	Рекреаційно-туристичні ресурси України	79
3.1.1.	Бальнеологічні ресурси	83
3.1.2.	Лісові рекреаційно-туристичні ресурси	89
3.1.3.	Рекреаційно-туристичні ресурси природно-заповідного фонду	94
3.1.4.	Кліматичні рекреаційно-туристичні ресурси	98
3.1.5.	Водні рекреаційні ресурси	101
3.1.6.	Спелеоресурси	103
3.1.7.	Історико-культурні рекреаційно-туристичні ресурси	104
3.2.	Рекреаційне районування України	114
3.3.	Рекреаційні об'єкти	136
3.4.	Соціально-економічна ефективність використання рекреаційних ресурсів	142
4.	Проблеми переходу рекреаційно-туристичного господарства на ринкові відносини	
4.1.	Основні напрямки формування ринкового механізму функціонування рекреаційної сфери	159
4.2.	Модель управління рекреаційно-туристичними закладами в нових умовах господарювання	174
5.	Рекреаційно-туристичний комплекс Закарпатської області	
5.1.	Рекреаційні ресурси Закарпатської області	181
5.1.1.	Бальнеологічні ресурси та перспективи їх використання	181
5.1.2.	Лісові рекреаційні ресурси	215
5.1.3.	Історико-культурний потенціал	218
5.2.	Галузева структура рекреаційної системи Закарпатської області та нові форми організації рекреаційної діяльності	221
5.3.	Геополітичні аспекти активізації туристичної діяльності в Закарпатській області	236
	Висновки	250
	Література	255

Трудовий потенціал і зайнятість: теоретичні основи та регіональні особливості / Долішній М.І., Злупко С.М. та ін. – Ужгород: Карпати, 1997. – 422 с.

В монографії з новаторських позицій у руслі традицій Львівської трудоресурсної наукової школи на основі аналізу статистичних матеріалів, результатів проведених соціологічних досліджень та інших джерел досліджуються вузлові проблеми теорії і практики розвитку трудового потенціалу механізм його реалізації в умовах формування національної економічної системи із врахуванням регіональних особливостей і резервів економічного зростання.

Монографія розрахована на вчених-економістів, викладачів і студентів вузів, спеціалістів з економіки.

Зміст

Передмова (М.І. Долішній, С.М. Злупко)	6
Розділ I. Еволюція поглядів на населення, трудовий потенціал, зайнятість та ринок праці	9
§1. Місце населення, трудового потенціалу і зайнятості в історії економічної думки (М.І. Долішній, С.М. Злупко)	10
§2. Теорії зайнятості та їх еволюція (М.І. Долішній, С.М. Злупко)	20
§3. Населення, трудовий потенціал і зайнятість у світлі традицій української економічної думки (М.І. Долішній, С.М. Злупко)	28
§4. Науково-критична оцінка досліджень трудового потенціалу і зайнятості у планової системі (М.І. Долішній, С.М. Злупко)	35
§5. Нові підходи до трудового потенціалу і зайнятості та їх відображення в сучасній українській літературі (М.І. Долішній, С.М. Злупко)	43
Розділ II. Трудовий потенціал, його компоненти і особливості розвитку на сучасному етапі	51
§1. Розвиток населення і відтворення трудового потенціалу (М.І. Долішній, С.М. Злупко, М.І. Пітюлич)	52
§2. Здоров'я та трудовий потенціал нації (М.І. Долішній, С.М. Злупко)	60
§3. Освітньо-професійна компонента трудового потенціалу роль новітніх освітніх технологій в її вдосконаленні (С.М. Злупко, Т.С. Злупко)	64
§4. Вплив міграції на трудовий потенціал держави (М.І. Долішній, С.М. Злупко)	72
Розділ III. Роль мотивації трудової поведінки у формуванні зайнятості населення	80
§1. Трудова мотивація і ринкова орієнтація (С.М. Злупко)	81
§2. Фактори трудової мотивації і мотиваційного механізму (Л.Т. Шевчук, С.Л. Шульц)	92
§3. Реалізація трудового потенціалу працівників в умовах приватизації (Є.М. Палига, Л.К. Семів, В.І. Кошеля)	99
§ 4. Підвищення мотивації праці в умовах приватизації (Є.М. Палига, Л.К. Семів)	108
Розділ IV. Екогенологія розвитку населення, трудового потенціалу і зайнятості	117
§1. Сутність і об'єктивність екогенології розвитку людських ресурсів (С.М. Злупко)	118
§2. Екологічні фактори розвитку населення, трудового потенціалу і зайнятості (С.М. Злупко)	124
§3. Вплив природного середовища на відтворення і втрати трудового потенціалу (С.М. Злупко)	128
§4. Гармонізація розвитку трудового потенціалу, зайнятості та довкілля (С.М. Злупко)	138

§5. Екогенологічна парадигма економічних реформ і екологічна безпека населення (С.М. Злупко)	146
Розділ V. Регіоналізм і трудоворесурсна забезпеченість	155
§1. Місце трудового потенціалу в регіональній соціально-економічній системі (С.М. Писаренко, М.В. Гладій)	156
§2. Регіональна стратегія і трудовозабезпеченість виробництва (С.М. Писаренко, Л.Є. Семків)	161
§3. Демоніполізація і трудовий потенціал регіону (С.М. Писаренко, М.В. Гладій)	166
§4. Приватизація і зайнятість населення (С.А. Давимука)	173
§5. Трудовий потенціал прикордонних територій (М.В. Максимчук, О.Й. Хомин)	182
Розділ VI. Ринок праці в територіальній системі зайнятості	191
§1. Концептуальні основи формування регіонального ринку праці (В.П. Мікловда, В.В. Мікловда, Т.С. Сможенко)	192
§2. Інфраструктура ринку праці в механізмі його регулювання (Н.А. Тімова)	199
§3. Рух робочої сили в умовах реформування власності: тенденції та методологія оцінки (С.І. Бандур, О.М. Романенко)	205
§4. Безробіття і стратегія зайнятості (Л.К. Семів, Р.Й. Лечиґа, Б.Г. Іличок)	215
Розділ VII. Трудовий потенціал села і зайнятість в ринкових умовах господарювання	228
§1. Концепція зайнятості і ринку праці села (С.М. Писаренко)	229
§2. Трансформація форм власності і трудовий потенціал села (С.М. Писаренко, М.Д. Янків)	239
§3. Соціально-економічний механізм реформування структури зайнятості села (С.М. Писаренко)	247
Розділ VIII. Сучасні проблеми виробничої і трудової адаптації в галузях і сервісних службах АПК	255
§1. Стратегія ефективного використання трудового потенціалу в аграрному секторі (М.І. Долішній, А.С. Даниленко, Р.Д. Фрис)	256
§2. Роль підприємницької діяльності у використанні трудового потенціалу села (М.І. Долішній, А.С. Даниленко, Р.Д. Фрис)	269
§3. Виробнича і трудова адаптація в умовах трансформації власності в сферах АПК (Р.Д. Фрис)	278
§4. Соціально-економічний кадастр як інформаційна система в управлінні трудовим потенціалом села (Р.Д. Фрис)	301
§5. Профорієнтаційна роль сім'ї, школи та виробничого середовища у формуванні трудового потенціалу села (В.Є. Савка, Р.Д. Фрис, Т.В. Коломісць)	309
Розділ IX. Реформування системи освіти та професійної підготовки кадрів в умовах ринкових відносин	326
§1. Ринкові перетворення системи підготовки кадрів в регіоні (Л.К. Семів, Р.А. Семів, О.В. Кондратюк)	327
§2. Особливості функціонування державних, приватних і змішаних типів навчальних закладів (Л.К. Семів, Р.А. Семів, О.В. Кондратюк)	342

§3. Зайнятість випускників освітніх закладів в народному господарстві (Л.К. Семів, Р.А. Семів, О.В. Кондратюк)	352
§4. Зарубіжний досвід підприємницької освіти в українській школі (О.В. Кондратюк)	361
Розділ X. Теоретико-прикладні аспекти розвитку інтелектуального потенціалу	369
§1. Деякі демографічні передумови формування трудового потенціалу (С.О. Цапок)	370
§2. Професійне самовизначення молоді як передумова підвищення інтелектуального потенціалу (О.І. Гулич, О.І. Кулінич)	384
§3. Молодь — суб'єкт примноження інтелектуального потенціалу (А.П. Воробель, Л.Ф. Кошелюк-Кусій, О.В. Григоренко)	399
§ 4. Інтелектуальний потенціал як об'єкт соціального захисту (Х.Р. Копистянська, В.Я. Бідак)	412
Висновки (М.І. Долішній, С.М. Злупко)	419

1998

1999

Інтелектуальний потенціал та науково-технічна політика / Долішній М.І., Вовканич С.Й., Караванський О.В., Кудрявцева В.Г. та ін. / Під ред. акад. НАНУ Долішнього М.І. – Львів–Ужгород: ВАТ "Патент", 1999. – 234 с.

В монографії на основі соціально-економічних, соціологічних та соціально-психологічних досліджень з новаторських позицій розглядаються теоретико-методологічні основи та прикладні аспекти формування та розвитку інтелектуального потенціалу різних соціальних рівнів і масштабу (нації, регіональної спільноти, групи, особи).

Зміст

Передмова	4
Розділ 1. Теоретико-методологічні основи формування інтелектуального потенціалу	
1.1. Інтелектуальний потенціал у системі рушійних сил розвитку	8
1.2. Національна еліта та інтелектуальний потенціал державотворення	26
1.3. Критерії та умови формування національної еліти	45
1.4. Теорії еліт: регіональний і загальнолюдський аспекти	55
1.5. Українська національна ідея та її інтелектуальне забезпечення	68
Розділ 2. Прикладні аспекти розвитку інтелектуального потенціалу	
2.1. Інтелігенція в посттоталітарному суспільстві: аналіз емпіричних даних	92

2.2. Інтелектуальна власність і розвиток нації в умовах переходу до ринку	108
2.3. Інтелектуальна власність та система її захисту	126
2.4. Соціолінгвістичні проблеми формування інтелектуального потенціалу.....	138
2.5. Етнокультурні і духовні фактори розвитку інтелектуального потенціалу.....	154
Розділ 3. Науково-технічний потенціал регіону у системі інтелектуального потенціалу	
3.1. Науковий комплекс регіону: ресурси, завдання і функції.....	171
3.2. Регіональна науково-технічна політика та шляхи забезпечення її реалізації	190
3.3. Кадрове забезпечення науково-технічного розвитку	203
3.4. Гуманізація процесів економічної трансформації.....	213
3.5. Основні напрями розвитку науки та інноваційної діяльності у Карпатському регіоні.....	221
3.6. Джерела фінансування інноваційного процесу.....	223
Висновки	231

Інтелектуальний потенціал та науково-технічна політика / Під наук. ред. акад. НАНУ *Долішнього М.І.* – Львів: ІРД НАН України, 1999. – 234 с.

В монографії на основі соціально-економічних, соціологічних та соціально-психологічних досліджень з новаторських позицій розглядаються теоретико-методологічні основи та прикладні аспекти формування та розвитку інтелектуального потенціалу різних соціальних рівнів і масштабу (нації, регіональної спільноти, групи, особи).

Зміст

Передмова	4
Розділ 1. Теоретико-методологічні основи формування інтелектуального потенціалу	
1.1. Інтелектуальний потенціал у системі рушійних сил розвитку	8
1.2. Національна еліта та інтелектуальний потенціал державотворення	26
1.3. Критерії та умови формування національної еліти	45
1.4. Теорії еліт: регіональний і загальнолюдський аспекти	55
1.5. Українська національна ідея та її інтелектуальне забезпечення	68
Розділ II. Прикладні аспекти розвитку інтелектуального потенціалу	
2.1. Інтелігенція в посттоталітарному суспільстві: аналіз емпіричних даних	92
2.2. Інтелектуальна власність і розвиток нації в умовах переходу до ринку	108
2.3. Інтелектуальна власність та система її захисту	126
2.4. Соціолінгвістичні проблеми формування інтелектуального потенціалу	138

2.5. Етнокультурні і духовні фактори розвитку інтелектуального потенціалу	154
Розділ III. Науково-технічний потенціал регіону у системі інтелектуального потенціалу	
3.1. Науковий комплекс регіону: ресурси, завдання і функції	171
3.2. Регіональна науково-технічна політика та шляхи забезпечення її реалізації	190
3.3. Кадрове забезпечення науково-технічного розвитку	203
3.4. Гуманізація процесів економічної трансформації	213
3.5. Основні напрями розвитку науки та інноваційної діяльності у Карпатському регіоні	221
3.6. Джерела фінансування інноваційного процесу	223
Висновки	231

Стратегія екологічної безпеки (регіональний контекст) / Під ред. М.І. Долішнього, В.С. Кравціва. – Львів, 1999. – 243 с.

Колективна монографія присвячена актуальним проблемам охорони довкілля. В ній висвітлені сучасні теоретико-методологічні підходи до питань екологічної безпеки, її особливостей та соціально-економічного змісту. Розглядаються концептуальні засади формування екологічної політики та механізми її реалізації в умовах трансформації економічних відносин. Значна увага приділена регіональним аспектам забезпечення екологічної безпеки, обґрунтовані принципи та критерії вибору ефективних природоохоронних стратегій, викладені науково-методичні основи розробки та реалізації обласних програм охорони навколишнього середовища.

Для науковців, керівників та спеціалістів управлінських структур і природоохоронних органів, аспірантів, студентів вищих навчальних закладів.

Автори: М.І. Долішній, В.С. Кравців, Ю.І. Стадницький, С.К. Харічков, В.М. Степанов, Л.Г. Мельник, М.Д. Янків, І.А. Колодійчук, О.І. Мельник, В.В. Сабадаш, Г.І. Рудько, І.П. Ковальчук, Ю.А. Комісарчук, І.З. Зінько, М.В. Копач

Зміст

Вступ	3
Розділ I. Теоретичні засади дослідження проблем екологічної безпеки в нових економічних умовах	
1.1. Поняття екологічної безпеки, її соціально-економічний зміст та особливості	
1.2. Економічний розвиток і екологічна безпека: наукові погляди на проблему	
1.3. Екологізація економіки як шлях до національної екологічної безпеки	
1.4. Фактори виникнення екологічних небезпек і їх вплив на стан довкілля України	
1.5. Система екологічної безпеки сталого розвитку України: принципи формування та механізми перехідних процесів	

Розділ II. Механізми управління екологічною безпекою

- 2.1. Особливості та принципи формування екологічної політики: регіональні аспекти
- 2.2. Методи економічного регулювання екологічної безпеки
- 2.3. Торговельні механізми національного екологічного захисту
- 2.4. Екологічна регламентація реформ в АПК: проблеми нормативно-правового забезпечення
- 2.5. Світовий досвід управління екологічною безпекою

Розділ III. Методи дослідження екологічного стану території і їх практичне застосування

- 3.1. Аерокосмічні методи дослідження екологічної ситуації
- 3.2. Науково-методичні основи оцінки інженерно-екологічного ризику території

Розділ IV. Геополітичні та екологічні передумови розвитку Карпатського регіону

- 4.1. Геополітичне положення регіону в контексті його екологічної безпеки
- 4.2. Екологічні наслідки господарського освоєння території
- 4.3. Оцінка стану довкілля в екологонебезпечних зонах регіону
- 4.4. Екологічні проблеми земельної реформи в регіоні

Розділ V. Програмні основи формування та реалізації регіональної екологічної політики

- 5.1. Екологічна ситуація у Львівській області: стан, тенденції розвитку, соціально-економічні наслідки
- 5.2. Концептуальна модель регіональної екологічної політики
- 5.3. Соціально-економічні фактори формування та реалізації програми охорони навколишнього середовища області

Висновки

Література

Стан навколишнього середовища і його вплив на трудові ресурси Львівської області / *М.І. Долішній, В.М. Трегобчук, Г.Д. Гуцуляк та ін.*; За ред. Г.Д. Гуцуляка. – Чернівці: Прут, 1999. – 156 стор.

У монографії всебічно розглядається сучасний стан навколишнього середовища Львівської області. Багато уваги приділено аналізу основних джерел і характеристиці антропогенних забруднень різних складових частин довкілля, зокрема ґрунтів, водойм, атмосферного повітря, а також оцінці комплексного впливу зазначених забруднень на здоров'я людини, трудові ресурси та найважливіші демографічні показники розвитку суспільства.

Розрахована на керівників, фахівців місцевих органів державного управління, підприємств різних галузей економіки, зокрема, агропромислового комплексу, медичних працівників, біологів. Може бути використана викладачами і студентами вузів.

Зміст

Передмова	3
-----------------	---

Розділ I. Антропогенні забруднення навколишнього середовища та їх вплив на здоров'я людини	6
Розділ II. Оцінка екологічної ситуації в Україні	14
Розділ III. Стан навколишнього середовища Львівської області	29
3.1. Еколого-економічна характеристика Львівської області	31
3.2. Ґрунт Львівської області та його екологічний стан	33
3.3. Водні ресурси Львівської області, джерела їх забруднення та його негативні наслідки	58
3.4. Атмосферне повітря, джерела забруднення і вплив на здоров'я людини	66
3.5. Антропогенні фізичні фактори зовнішнього середовища з шкідливим впливом на здоров'я людини	74
3.6. Комплексний вплив шкідливих факторів зовнішнього середовища на здоров'я людини	75
Розділ IV. Динаміка демографічних показників та оцінка загального стану здоров'я населення Львівської області	76
4.1. Захворюваність з тимчасовою втратою працездатності	79
Висновки та пропозиції	143
Література	151

2000

2001

Регіональна політика: методологія, методика, практика / НАН України. Ін-т регіональних досліджень. Відпов. ред. акад. НАН України М.І. Долішній. – Львів, 2001. – 720 с.

У монографії з позицій сучасного рівня економічної науки та суміжних з нею знань досліджено теоретичні і методичні основи регіональної політики. На підставі дослідницького досвіду Львівської економічної школи в монографії висвітлено наукові основи регіональної соціально-економічної політики, зарубіжний досвід формування регіональної політики, принципи і методи державного регулювання та місцевого самоврядування, регіональні аспекти розвитку підприємництва, формування регіональної фінансово-кредитної та податкової політики, проблеми формування і реалізації регіональної науково-технічної політики, соціальні аспекти регіональної політики, принципи і методи управління розвитком великих міст, регіональні аспекти зовнішньоекономічних зв'язків.

Рецензенти:

Данилишин Б.М.
Прейгер Д.К.

д.е.н., проф.
д.е.н., проф.

ISBN 966-02-2033-2

Рекомендовано до друку Вченою радою Інституту регіональних досліджень
НАН України (Протокол №3 від 22.03. 2001 р.).

Зміст

Передмова (Долішній М.І.)	3
Розділ 1. Наукові засади формування регіональної політики	
1.1. Регіональна політика: поняття, мета, принципи формування (Долішній М.І., Кравців В.С., Симоненко В.К.)	7
1.2. Макрорегіоналізація України як основа здійснення регіональної політики (Долішній М.І., Симоненко В.К.)	24
1.3. Концептуальна модель державної регіональної політики України (Долішній М.І., Кравців В.С., Симоненко В.К.)	36
1.4. Регіональні програми як інструмент державної політики регулювання територіального розвитку (Долішній М.І., Кравців В.С., Симоненко В.К.)	50
1.5. Зарубіжний досвід формування і реалізації регіональної політики (Писаренко С.М., Пак Н.Т.)	57
Розділ 2. Регіональна екологічна політика: принципи формування, механізми реалізації	
2.1. Екологічна безпека як об'єкт регіональної політики (Кравців В.С.)	72
2.2. Соціально–економічні передумови формування регіональної екологічної політики (Кравців В.С., Герасимчук З.В.)	84
2.3. Поняття та зміст регіональної екологічної політики (Кравців В.С.)	94
2.4. Регіональна екологічна політика в умовах перехідного періоду: досвід Львівської області (Кравців В.С., Фурдичко О.І.)	103
Розділ 3. Демографічно-міграційні процеси, зайнятість та ринок праці в системі регіональної політики	
3.1. Демографічний стан регіонів України та демографічна політика (Пирожков С.І.)	117
3.2. Динаміка зайнятості та її регіональні особливості (Злупко С.М.)	135
3.3. Формування національного ринку праці, його регіональні особливості та регулювання (Пирожков С.І.)	143
3.4. Регіональні особливості зовнішньої міграції і необхідність її регуляції (Злупко С.М.)	154
3.5. Зайнятість населення на регіональному ринку праці: проблеми мотивації в перехідний період (Гоголь Г.П., Риндзак О.Т.)	166
Розділ 4. Регіональна соціальна політика	
4.1. Теоретичні підходи вивчення регіональної соціальної політики (Садова У.Я.)	178
4.2. Розвиток регіональної соціальної політики: прикладні аспекти (Садова У.Я.)	188

4.3.	Пріоритети регіональної політики щодо оптимізації розвитку соціальної сфери (Куценко В.І.).....	211
4.4.	Роль регіональних ініціатив в реалізації політики реформування галузей соціальної сфери (на прикладі моделей розвитку системи охорони здоров'я Львівської області) (Матюшко Є.М.)	226
Розділ 5. Регіональна освітня політика		
5.1.	Місце освітньої політики в соціально-економічному розвитку регіонів (Семів Л.К., Семів Р.А., Патора Р.).....	240
5.2.	Фактори реалізації державної регіональної освітньої політики (Семів Л.К., Семів Р.А.).....	246
5.3.	Особливості та механізми розвитку регіональних освітніх комплексів (Семів Л.К., Семів Р.А., Кондратюк О.В.).....	262
5.4.	Інтеграція системи освіти в міжнародний освітній простір: регіональний аспект (Патора Р., Кондратюк О.В.)	281
5.5.	Державно-громадське управління освітнім комплексом регіону (Семів Л.К., Семів Р.А., Кондратюк О.В.)	295
Розділ 6. Регіональна політика формування інтелектуального потенціалу		
6.1.	Регіональна політика в формуванні духовно-інтелектуального та науково-технічного потенціалу (соціогуманістичний аспект) (Вовканич С.Й., Копистянська Х.Р., Цапок С.О.).....	311
6.2.	Соціальні бар'єри розвитку і реалізації духовно-інтелектуального потенціалу (регіональні аспекти досліджень) (Вовканич С.Й., Копистянська Х.Р., Бідак В.Я.)	324
Розділ 7. Регіональна науково-технічна політика		
7.1.	Регіональна науково-технічна політика та шляхи її формування (Караванський О.В.).....	345
7.2.	Організаційно-фінансове забезпечення регіональної науково-технічної політики (Караванський О.В.)	355
7.3.	Технологічна складова регіональної науково-технічної політики (Соловей Л.С.).....	367
7.4.	Регіоналізація інноваційного потенціалу освітнього комплексу регіону – важливий фактор фінансової стабільності (Семів Л.К., Семів Р.А., Кондратюк О.В.)	393
Розділ 8. Місцеве самоврядування в системі регіональної політики		
8.1.	Особливості місцевого управління в країнах з розвинутою ринковою економікою (Сімків Л.Є.)	407
8.2.	Теорії місцевого самоврядування: суспільно-політичні і соціально-економічні основи (Куйбіда В.С., Сімків Л.Є.)	421
8.3.	Місцеве самоврядування в Україні: сутність і становлення (Куйбіда В.С., Сімків Л.Є.)	429
8.4.	Сучасні проблеми місцевого самоврядування в умовах реформування української економіки (Куйбіда В.С., Сімків Л.Є.)	444
Розділ 9. Формування фінансово-кредитної та податкової політики розвитку регіонів		

9.1. Сучасні тенденції та організаційні методи фінансування і кредитування розвитку регіонів (Бойко Є.І., Горин М.П.)	459
9.2. Організаційно-економічні засади формування фінансово-інвестиційного механізму розвитку регіонів (Бойко Є.І., Горин М.П.)	467
9.3. Організаційно-економічний механізм формування бюджетної та фінансово-кредитної політики в регіоні (Бойко Є.І., Горин М.П.)	496
9.4. Вдосконалення методів оперативного регіонального управління фінансовими ресурсами (Панкевич Л.В., Побурко Я.О.)	503
Розділ 10. Регіональні підприємництво, менеджмент, моніторинг і статистика	
10.1. Регіональні особливості розвитку підприємництва (Давимука С.А., Козоріз М.А., Палига Є.М., Фрис Р.Д.)	515
10.2. Роль і функції податків в забезпеченні ефективного розвитку підприємництва (Медведчук С.В., Стельмах О.А.)	532
10.3. Реалізація регіональної політики на базі сучасного менеджменту і моніторингу (Гладій М.В., Долішній М.І., Писаренко С.М.)	538
10.4. Методичні основи формування регіональної статистики (Побурко Я.О., Карпов В.І., Матковський С.О., Осауленко О.Г.)	556
Розділ 11. Принципи і методи управління розвитком великих міст	
11.1. Поняття “українське місто” в концепції регіональної політики (Куйбіда В.С., Шевчук Л.Т., Шульц С.Л., Кривицький А.Ф.)	571
11.2. Сучасний стан та регіональні напрямки реформування містобудівної діяльності (Габрель М.М.)	579
11.3. Нова модель містобудівної діяльності в регіоні (Габрель М.М.)	591
11.4. Використання сучасних комп’ютерних технологій в управлінні містом (Куйбіда В.С., Шевчук А.В.)	600
11.5. Світовий досвід регулювання розвитком великих міст (Куйбіда В.С., Шульц С.Л., Шевчук Л.Т., Кривицький А.Ф.)	607
Розділ 12. Основні напрями і механізми соціально-економічного розвитку АПК в умовах ринкових відносин	
12.1. Основи регіональної соціально-економічної політики в системі АПК (Фрис Р.Д.)	618
12.2. Регіональні аспекти раціоналізації використання земельних ресурсів України (Лавейкін М.У., Копитко В.І.)	631
12.3. Формування сучасних кооперативних взаємовідносин у сферах АПК (Гадзало Я.М., Фрис Р.Д.)	642
Розділ 13. Зовнішньоекономічна діяльність регіонів	
13.1. Роль та місце регіонів у зовнішньоекономічній політиці держави (Беленький П.Ю., Мікула Н.А.)	654
13.2. Методологічні та правові передумови міжрегіональної співпраці (Беленький П.Ю., Мікула Н.А.)	663
13.3. Транскордонне співробітництво та його організаційні форми (Беленький П.Ю., Мікула Н.А.)	672
13.4. Вплив ринкових перетворень на формування прикордонної регіональної політики (Максимчук М.В.)	697
Висновки (Долішній М.І.)	709

Інфраструктурне забезпечення конкурентної економіки регіонів (методологія і механізми) / Наук. ред. д.е.н., проф. П.Ю. Беленький. – Львів: НАН України. Ін-т регіональних досліджень, 2002. – 308 с.

У монографії з позицій сучасного рівня економічної науки досліджено методологію та механізми формування ринкової економіки України, зростання конкурентоспроможності якої пов'язано з ефективним функціонуванням інститутів ринкової інфраструктури. На підставі аналізу зарубіжного і вітчизняного досвіду в монографії висвітлено методологічні основи і механізми формування інфраструктури ринків товарів і послуг, капіталів, а також виробничої, комунікаційної та інформаційної інфраструктур. Методичні підходи щодо підвищення дієвості ефективно функціонуючої інфраструктури сприятимуть зростанню економіки регіонів і України в цілому. Для вчених-економістів, викладачів і студентів, спеціалістів з економіки.

Зміст

Передмова (П.Ю. Беленький)	5
Розділ 1. Конкурентний ринок, конкурентоспроможність і ринкова інфраструктура	
1.1. Розвиток конкурентного середовища як основна передумова ефективності ринкових перетворень (П.Ю. Беленький)	8
1.2. Конкурентоспроможність як загальний критерій ефективної економіки (П.Ю. Беленький, Н.І. Гомольська)	25
1.3. Ринкова інфраструктура: принципи формування та механізми розвитку (П.Ю. Беленький)	38
Висновки (П.Ю. Беленький)	60
Розділ 2. Інфраструктура товарного ринку	
2.1. Загальна характеристика товарного ринку (О.Л. Вальдрат)	63
2.2. Інфраструктура та механізми діяльності товарних ринків (О.Л. Вальдрат, Н.І. Гомольська)	77
Висновки (О.Л. Вальдрат)	95
Розділ 3. Інфраструктура ринку капіталів	
3.1. Інфраструктура фінансового ринку та його регіональні особливості (П.Ю. Беленький, У.Я. Грудзевич)	97
Висновки (П.Ю. Беленький, У.Я. Грудзевич)	123
3.2. Інвестиційний ринок та його інфраструктурні механізми	124
Висновки (Н.І. Гомольська, Т.Ф. Сидорченко)	151
3.3. Інфраструктура страхового ринку (Н.І. Гомольська, В.І. Шевченко-Марсель)	152
Висновки (Н.І. Гомольська, В.І. Шевченко-Марсель)	164
Розділ 4. Виробнича інфраструктура в умовах ринку	

4.1. Сутність і основні складові виробничої інфраструктури (<i>П.Ю. Бєленький, Д.А. Шмигаль</i>)	166
4.2. Стан виробничої інфраструктури регіонів та шляхи її розвитку (<i>Н.І. Гомольська, Д.А. Шмигаль</i>)	179
Висновки (<i>Д.А. Шмигаль</i>)	194
Розділ 5. Інфраструктура ринку туристичних послуг та його розвиток	
5.1. Туризм, як фактор соціально-економічного зростання (<i>П.Ю. Бєленький, О.І. Моран</i>)	195
5.2. Розвиток інфраструктури туризму у регіоні (<i>О.І. Моран</i>)	199
Висновки (<i>О.І. Моран</i>)	215
Розділ 6. Розвиток комунікаційної інфраструктури у прикордонному регіоні та його особливості	
6.1. Розбудова прикордонної інфраструктури (<i>П.Ю. Бєленький, Н.А. Мікула</i>)	219
6.2. Світовий досвід розвитку транспортної інфраструктури і можливість його використання в Україні (<i>Н.А. Мікула</i>)	225
6.3. Формування мережі транспортних коридорів (<i>Н.А. Мікула</i>).....	231
6.4. Платні автодороги (<i>Н.А. Мікула</i>)	237
6.5. Реалізація проектів формування транспортних коридорів у частині, що проходить територією регіону (<i>Н.А. Мікула</i>).....	250
6.6. Основні підходи до формування транспортної політики регіону (<i>Н.А. Мікула</i>)	259
Висновки (<i>Н.А. Мікула</i>)	262
Розділ 7. Інформаційна інфраструктура в умовах конкурентної економіки	
7.1. Сутність інформаційної інфраструктури (<i>Є.Е. Матвєєв</i>)	264
7.2. Інформаційна інфраструктура як передумова конкурентної переваги (<i>Є.Е. Матвєєв</i>).....	273
7.3. Стан інформаційної інфраструктури (<i>П.Ю. Бєленький, Є.Е. Матвєєв</i>)	289
7.4. Розвиток інформаційної інфраструктури у регіоні (<i>Є.Е. Матвєєв</i>)	293
Висновки (<i>Є.Е. Матвєєв</i>)	302
Післямова (<i>П.Ю. Бєленький</i>)	303

2003

Організаційно-економічне забезпечення інноваційного розвитку промисловості регіону / Ред. кол.: наук. ред. д.е.н., проф. *Бойко Є.І.* – Львів: ІРД НАНУ, 2003. – 192 с.

У монографії досліджено сучасні проблеми, тенденції і стан інноваційного розвитку промисловості регіону. Розглянуто проблеми структурної перебудови і

відтворення виробничого потенціалу; висвітлено питання правового забезпечення інноваційної діяльності, механізми її регулювання в зарубіжних країнах.

Розроблено економіко-математичні моделі інноваційного розвитку промисловості, визначення ефективності інноваційно-інвестиційних процесів. Обґрунтовано механізми регулювання та напрямки вдосконалення управління інноваційним розвитком промисловості регіону, методи оцінки ефективності інноваційних проектів на підприємствах. Розроблено методичні положення стосовно інноваційного розвитку виробничого потенціалу підприємств, формування цінової політики, оцінки інвестиційної привабливості підприємств.

Для наукових працівників, викладачів вищих навчальних закладів, аспірантів, державних службовців, підприємців.

Зміст

Вступ	4
Розділ 1. Структурна перебудова як інноваційний напрямок розвитку промисловості	
1.1. Організаційно-економічний механізм регулювання структурних реформувань промислового виробництва	9
1.2. Проблеми відтворення виробничого потенціалу	28
Розділ 2. Форми та методи забезпечення інноваційного розвитку промисловості регіону	
2.1. Сучасні проблеми інноваційного розвитку промисловості регіону	48
2.2. Тенденції і стан інноваційного розвитку промисловості	55
2.3. Правове поле інноваційної діяльності в Україні	70
2.4. Механізм регулювання інноваційної діяльності в зарубіжних країнах.	79
Розділ 3. Економіко-математичне моделювання інноваційного розвитку промислового виробництва регіону	
3.1. Економіко-математичне моделювання інноваційного розвитку та динаміки екологічних параметрів	84
3.2. Метод кількісної оцінки впливу інновацій на ресурсні витрати промислового виробництва	92
3.3. Економіко-математична модель визначення ефективності інноваційно-інвестиційних процесів	101
3.4. Підвищення ефективності виробництва на основі досягнень НТП	116
Розділ 4. Організаційно-економічні напрямки вдосконалення забезпечення інноваційного розвитку промисловості регіону	127
4.1. Механізми вдосконалення управління інноваційним розвитком промисловості регіону	127
4.2. Методичні положення стосовно інноваційного розвитку виробничого потенціалу підприємств	141
4.3. Формування цінової політики в умовах інноваційного розвитку підприємства	161
4.4. Удосконалення методів оцінки ефективності інноваційних проектів на підприємствах	171

4.5. Методичні рекомендації для оцінки інвестиційної привабливості підприємств.	176
Список використаних джерел	186

Регіональна політика і механізми її реалізації / За ред. акад. НАН України *Долішнього М.І.* – К.: Наукова думка, 2003. – 520 с.

В монографії висвітлені концепція механізму реалізації регіональної політики в умовах формування національної економіки та зарубіжний досвід регулювання регіонального розвитку; визначено організаційно-економічний механізм реалізації соціальної, науково-технічної та екологічної регіональної політики, який охоплює широкий спектр процесів регіонального розвитку і зорієнтований на активну державну регіональну політику, зміцнення власного економічного потенціалу регіонів та досягнення фінансово-економічної самостійності регіональних та локальних територіальних систем. Проаналізовані сучасні проблеми територіального управління та місцевого самоврядування в Західних регіонах України та запропоновані напрями та інструментарій їх вирішення.

Для вчених–економістів, викладачів та студентів, спеціалістів з регіональної економіки.

Зміст

Вступ	5
Розділ 1. Наукові основи механізму реалізації регіональної політики	
1.1. Базові економічні категорії – методологічна основа механізму регіональної політики (<i>М.І. Долішній, С.М. Злупко</i>)	9
1.2. Генетико-еволюційна парадигма механізму регіональної політики (<i>М.І. Долішній, С.М. Злупко</i>)	14
1.3. Кібернетичні засади механізму реалізації регіональної політики (<i>М.І. Долішній, С.М. Злупко</i>)	18
1.4. Екогомологічні основи механізму політики сталого розвитку регіону (<i>М.І. Долішній, С.М. Злупко</i>)	26
1.5. Втілення національної ідеї в процес реалізації механізму регіональної політики (<i>М.І. Долішній, С.М. Злупко</i>)	35
1.6. Інституціональне забезпечення функціонування механізму реалізації регіональної політики в умовах глобалізації (<i>М.І. Долішній, С.М. Злупко</i>)	40
Розділ 2. Ринкові механізми регіонального управління	
2.1. Організаційно-економічний механізм регулювання регіонального розвитку (<i>С.М. Писаренко, Л.Є. Сімків</i>).	49
2.2. Сутність фінансово-економічного механізму регіонального розвитку (<i>С.М. Писаренко, О.С. Мошинець</i>)	57
2.3. Інструменти фінансово-економічного механізму регіонального розвитку (<i>С.М. Писаренко, О.М. Луцків, І.Р. Гнатюк</i>)	65
2.4. Економічний механізм реалізації політики сприяння розвитку підприємництва в регіонах (<i>М.А. Козоріз, Т.С. Смовженко, П.Ю. Буряк</i>)	74

2.5. Формування механізму регіональної інвестиційної політики (<i>Л.Є. Фурдичко, М.І. Мельник</i>).....	84
Розділ 3. Зарубіжний досвід формування та реалізації регіональної політики	
3.1. Регулювання регіонального розвитку в країнах ЄС (<i>С.М. Писаренко</i>).....	106
3.2. Регіональна політика в країнах Центральної Європи (<i>Н.П. Луцишин</i>).....	120
Розділ 4. Регіональні аспекти реалізації демографічної політики	
4.1. Регіональна демографія й політика – особливості встановлення і розвитку (<i>У.Я. Садова</i>)	134
4.2. Особливості реалізації демографічної політики в Україні (<i>С.О. Цапок, Л.С. Ноджак</i>)	139
Розділ 5. Механізми реалізації регіональної соціальної політики	
5.1. Суть, принципи та особливості механізму реалізації регіональної соціальної політики (<i>У.Я. Садова</i>)	154
5.2. Регіональна соціальна політика в Україні в світлі міжнародних імперативів суспільного розвитку (<i>У.Я. Садова</i>)	165
5.3. Розвиток соціальної інфраструктури й адміністративна реформа в Україні (за матеріалами областей Карпатського регіону) (<i>У.Я. Садова</i>)	173
5.4. Пріоритети державного регулювання соціального захисту населення (<i>Бідак Я.В.</i>)	185
5.5. Регіональні особливості механізму реалізації соціального захисту економічно активного населення (<i>І.Я. Луцишин</i>)	190
Розділ 6. Соціально-економічний механізм регулювання регіонального ринку праці	
6.1. Теоретико-методичні підходи до регулювання регіонального ринку праці (<i>У.Я. Садова</i>)	198
6.2. Проблеми діагностико-інформаційного забезпечення механізму регулювання розвитку регіональних ринків праці (<i>У.Я. Садова</i>)	206
6.3. Механізми активізації регіональної політики ринку праці (<i>Л.К. Семів</i>)	213
6.4. Інноваційний потенціал регіонального ринку праці у контексті європейської інтеграції (<i>Л.К. Семів</i>)	223
6.5. Завдання державного регулювання регіональних ринків праці в Україні (за результатами соціологічних обстежень) (<i>У.Я. Садова, Л.К. Семів, О.Т. Рундзак</i>)	229
Розділ 7. Механізми реалізації регіональної політики розвитку людських ресурсів	
7.1. Передумови зміни моделей управління людськими ресурсами на рівні регіону (<i>Л.К. Семів</i>)	243
7.2. Людський вимір глобалізації (<i>Л.К. Семів</i>)	251
7.3. Соціально-економічні пріоритети економічної безпеки у контексті регіонального розвитку людських ресурсів (<i>Л.К. Семів</i>)	262
7.4. Перспективи регіональної політики у сфері розвитку людських ресурсів (<i>Л.К. Семів</i>)	278

Розділ 8. Управління розвитком міст та вдосконалення містобудівельної політики в Україні	
8.1. Проблеми становлення і розвитку механізму міського менеджменту в контексті регіональної та містобудівельної політики (Л.Т. Шевчук, С.Л. Шульц)	288
8.2. Стратегія соціально-економічного розвитку міста як інструмент механізму міського менеджменту (Л.Т. Шевчук, С.Л. Шульц, А.Ф. Кривицький)	299
8.3. Генеральні плани міст в системі управління міським розвитком (Л.Т. Шевчук, С.Л. Шульц)	306
8.4. Формування механізму управління санацією депресивних міських територій (Я.В. Шевчук)	319
Розділ 9. Державна регіональна політика в прикордонних областях. Транскордонне співробітництво.	
9.1. Теоретико-методологічні передумови формування державної регіональної політики у прикордонних областях (Н.А. Мікула)	327
9.2. Формування стратегії міжнародної діяльності області (П.Ю. Бєленький, Н.А. Мікула)	331
9.3. Механізм державного регулювання транскордонного співробітництва (І.З. Сторонянська)	339
9.4. Єврорегіони як найвищий рівень організаційного оформлення транскордонних зв'язків (С.М. Писаренко, І.З. Сторонянська)	345
9.5. Основні методичні підходи до оцінки діяльності єврорегіонів (Н.А. Мікула)	350
9.6. Обґрунтування доцільності створення єврорегіону на території Львівської області та Підкарпатського воєводства (Н.А. Мікула, В.В. Демченко)	355
9.7. Розвиток комунікаційної інфраструктури прикордонного регіону (Н.А. Мікула)	358
Розділ 10. Соціогуманістичні аспекти механізму розвитку інноваційного потенціалу регіону	
10.1. Людський вимір інноваційного потенціалу регіону (С.Й. Вовканич, Х.Р. Копистянська)	367
10.2. Роль і місце інтелектуальної еліти в інноваційних процесах (С.Й. Вовканич, Х.Р. Копистянська)	369
10.3. ....Соціально-психологічна характеристика інноваційної діяльності (С.Й. Вовканич, Х.Р. Копистянська)	371
10.4. Соціогуманістичні чинники життєдіяльності інтелектуальної еліти (аналіз емпіричних даних) (С.Й. Вовканич, Х.Р. Копистянська)	375
10.5. Соціогуманістичні складові механізму активізації інноваційної функції інтелектуальної еліти (С.Й. Вовканич, Х.Р. Копистянська)	381
Розділ 11. Механізм активізації науково-технічної та технологічної політики	
11.1. Шляхи активізації регіональної науково-технічної політики (О.В. Караванський)	389
11.2. Механізм реалізації технологічної складової регіональної науково-технічної політики (Л.С. Соловей)	396

11.3. Інформаційні технології регіонального розвитку (А.В. Шевчук)	407
Розділ 12. Механізми реалізації регіональної екологічної політики: сучасний стан, шляхи вдосконалення	
12.1. Поняття регіональної екологічної політики та принципи її реалізації (В.С. Кравців)	414
12.2. Класифікація інструментів регіональної екологічної політики (Ю.І. Стадницький, В.С. Кравців)	426
12.3. Ринкова інфраструктура у сфері екологічної політики та екологізація системи оподаткування (Ю.І. Стадницький)	434
Розділ 13. Державне управління та місцеве самоврядування в умовах реалізації регіональної соціально-економічної політики	
13.1. Адміністративна реформа та перспективи розвитку місцевого і регіонального самоврядування (С.М. Писаренко, Л.Є. Сімків, В.С. Куйбіда)	445
13.2. Принципи і методи взаємодії державного управління з органами місцевого самоврядування (Р.Д. Фрис, В.С. Куйбіда)	454
13.3. Особливості взаємодії державного управління з органами місцевого самоврядування у сільській місцевості (Р.Д. Фрис, М.І. Терехух)	465
Розділ 14. Концептуальні засади розвитку регіональної статистики в Україні (В.І. Карпов, Я.О. Побурко, С.О. Матковський, І.В. Бережна)	
14.1. Основні визначення	479
14.2. Сучасний стан регіональної статистики	482
14.3. Основні положення концепції і заходи щодо напрямів розвитку регіональної статистики	489

2004

Принципи формування і механізми реалізації фінансової політики приватизованих підприємств / За наук. ред. д.е.н., проф. М.А. Козоріз. – Львів: НАН України. Ін-т регіональних досліджень; ЛБІ НБУ, 2004. – 357 с.

Висвітлено теоретико-методологічні та практичні аспекти проблеми підвищення ефективності функціонування вітчизняних приватизованих об'єктів на основі удосконалення механізмів фінансового управління. Основна увага приділена узагальненню вітчизняного досвіду та обґрунтуванню перспективних напрямів забезпечення ефективного розвитку приватизованих об'єктів.

Монографія розрахована на широке коло фахівців, які займаються проблемами управління підприємствами з недержавними формами власності, розробкою механізмів реалізації їх фінансової політики та стратегії розвитку.

Матеріали монографії можуть бути використаними студентами та аспірантами при вивченні процесів та результатів приватизації та обґрунтуванні напрямів підвищення ефективності господарювання приватизованих об'єктів.

Зміст

Вступ	5
I. Теоретико-методологічні основи державної політики приватизації в Україні	
1.1. Принципи формування державної політики приватизації, етапи і форми її реалізації.....	7
1.2. Особливості фінансового забезпечення процесів приватизації в Україні	17
1.3. Організаційно-економічні проблеми реалізації програмних рішень у сфері приватизації	29
1.4. Оцінка стану приватизованих підприємств на основі показників їх життєвого циклу.....	44
Резюме до першого розділу	59
II. Методологія управління інвестиційними ресурсами приватизованих об'єктів	
2.1. Методичні підходи до формування інвестиційної політики приватизованих підприємств.....	61
2.2. Бізнес-планування та механізми реалізації інвестиційної політики приватизованих об'єктів	74
2.3. Удосконалення методології вибору фінансової стратегії розвитку приватизованих підприємств	95
Резюме до другого розділу	116
III. Механізми управління акціонерним капіталом приватизованих об'єктів	
3.1. Напрямки та показники комплексного аналізу стану	119
і тенденцій розвитку ринків цінних паперів	
3.2. Оцінка впливу ринків цінних паперів на діяльність акціонерних товариств.....	132
3.3. Принципи реалізації ефективною дивідендною політики вітчизняних АТ	149
3.4. Напрями вдосконалення використання прискореної амортизації в забезпеченні інвестиційного розвитку підприємства	167
Резюме до третього розділу	182
IV. Грошові потоки приватизованих підприємств і методи управління ними	
4.1. Концептуальні підходи щодо дослідження руху грошових потоків приватизованих об'єктів.....	184
4.2. Теоретико-методичні підходи до побудови раціональних фінансово-грошових потоків	186
4.3. Системи управління грошовими потоками за критеріями ефективності їх використання	199
4.4. Механізми забезпечення прозорості руху грошових потоків	210
Резюме до четвертого розділу	223
V. Перспективні напрями забезпечення ефективного розвитку приватизованих об'єктів	
5.1. Наростання глобалізаційних процесів в сфері фінансово-грошових відносин та їх вплив на розвиток приватизованих підприємств	225

5.2. Посилення ролі венчурного капіталу в реалізації політики інноваційного розвитку приватизованих підприємств	242
5.3. Форми і методи фінансово-кредитного забезпечення розвитку інноваційного підприємництва	260
5.4. Методичні підходи до вибору стратегії запобігання банкрутству приватизованих підприємств	
5.5. Фінансова підтримка малого і середнього бізнесу як фактор ефективного розвитку приватизованих об'єктів.....	279
5.6. Напрями вдосконалення системи стимулювання інноваційної діяльності приватизованих підприємств	332
Резюме до п'ятого розділу	344
Висновки	345
Література	348